

**СЕРГЕЙ
ИЗГИЯЕВ**

**Э ИМУ
ИЖИРЕ
ГІЭДОТИ**

**СЕРГЕЙ
ИЗГИЯЕВ**

**Э ИМУ
ИЖИРЕ
ГІЭДОТИ**

Дагестанское
книжное
издательство
Махачкала — 1977

Тат
ИЗ5

Изгияев С.

ИЗ5 Э иму ижире гIэдоти.
Махачкала, Даг. кн. изд-во, 1977.
84 с.

Обычай у нас таков. Стихи. Тат

Э и сборник дешенде оморет стихигьо ве мэгIнигьой эн еки эз ведилуье шогьиргьой тати Сергей Изгияев. Кими стихигьо ве мэгIнигой энэ э и сборник дерафдетгьо, суьфдеи гилеи дефус зеро оморенуьтгьо.

Нуьвуьсдеигьой эн шогир гьисди эз товун дусди бирори эн хэлгьгьой совети, игиде гьелхэндчигьой эн буьзуьрге Ватан, муьгьбет ве дусди жовони, гьирьет ве номус.

Э бовориниревооз гуфдире мибу, ки хундегоргьо э разимендиревоз гьобул мисохут гуфдире э и сборник дерафдетгьо стихигьо ве мэгIнигьой шогьире.

И $\frac{70403-72}{M 123(04)-77}$.

© Дагкнигоиздат — 1977

ЭЗ ТОВУН ЭНИ ҚНИГ ВЕ АВТОР ЭНУ

И дуймуьн книги эн талантлуье шогьир иму Сергей Изгияев, ведироморениьо эз у бивэхд эз глэрейму рафде эйло. Э и сборник дерафди неки пушоте дофус зере ооморебируьтгьо шогьиригьой Сергей Изгияев ве гьемчун тозе стихигьой энущ. Омбардеки энугьо нуьвуьсде оморет у гурунд нечогь бугьо вэгдо. Эз товун энугьо ме мугуюм песде. Мере гьейсэглет гуфдире воисдени е ченд гоф эз товун хуьшдени автор энугьо, эн пушотеине стихигьой эну, чуйтам Сергей Изгияев гуьнжо омориге, веромориге чуйн шогьир тати.

Сергей Изгияеве ме дануьсдембируьм лап эз глэиле вэхдгьой эну. Биней гьердуйьму эз е дигьим, э е дигь хьэсуьл оморейм. Неки те революция, оммо песдегьош, те сиюмуьн салгьош дигь Мюшгуьр бу еки эз лап келе дигьгьой тати э Догьисту. Божэхьэт е дигьигеймуре бириге буле, вераисде, раче вишегьо, мэхьсуьлгьо, чойгьо, богьгьо одомигьой дигь Мюшгуьре хуно.

Ме эз товней рачи, гуьлишони хоригьо ве богьгьой эни дигь гуфдируьм, чуйнки угьо омбар дигьбонигьой Сергее э хьэвес овурдембируьт мэглини эри хунде, гуьнжунде, овосунегьо, легендагьо эри ихдилот сохде дуй эри еки. Хуьшдени хоригьой эн Мюшгуьр муьлкгьой эну гуйге вокурде верэгьлуе книга хуно бируьт э пушой чум, чуйнки эз товун

омбардеки муьлкгьо, дерегьо, куьгьне ченд сад са-
лине доргьо гъэрез е гъозие, е легенда бу.

Бабей эн Сергей — Довид пушоте те роволюция
косибе ранжбер бу э Мюшгуьр, песде э Дербенд
колхозгьо гуьнжунде оморенге — еки эз пушолуье
колхозчигьо бу э Дербенд. У омбардеки мюшгуьри-
гьоре хуно омбаре ихдилотгьо, овосунегьо дануьс-
дембу. Э хубе темизе бемзерлуье зугьуневоз ихди-
лот сохдембу у овосунегьо, метелегьо эри кук
хуьшде Сергей. Гуфдире мибу, ки Сергей эн суьфде
сер гирди эри нуьвуьсде суьфдеи стихигьой хуьшде-
ре эз гофгьо, ихдилотгьой бибешу хъэвеслуь бире.

Эз елойге Сергей суьфделе сер гирденки эри
нуьвуьсде стихигьой хуьшдере у вэхди э зугьун
иму ведироморему е ченд нуьвуьсдеигьой эн шогьир-
гьойму, э Дербенд ведироморембу э зугьун тати
областной гозит «Зэхьметкеш», э Боку — республи-
кански гозит — «Коммунист».

Омбаре салгьо гирошдигеш эзумогьойлеревоз,
оммо гуйге дигьне рузе хуно э пушоймени, э ёрмени,
чуьтам э мегь эн Май 1939 сал ме э 3-муьн школа
э Дербенд диребируьмге Сергей Изгияеве, вегир-
дебируьмге эзу суьфдеи стихотворением энуре эри
дофус зере э альманах иму. Ме увэхди кор сохдем-
бируьм э Махачкала э Институт история, зугьун
ве литература. Гьемин суьфдеи гиле тэслих сохде
оморембу эри гьер сал ведешенде альманах э зугьун
тати. Ме оморенге э Дербенд мере шинохэ учитель-
гьой эн 3-муьн школа текелиф сохдуьт эри оmore
э школа, вохурде э ученикгьой эн келете класгьор-
евоз. Э пушой парта нуьшдебируьт жовоне гIэл
раче сиечердее сифет, сие чумгьо Сергей Изгияев,
ве назуке сиечердее духдер, кутэхьэ муйгьо Тейло
Ашурова.

Сергее ме шинохдембируьм эз зуревоз, кейки

бебегьойму э дигь эеки хьэрмэхьи, ранжберьети
гей у руз до э ме е ченд стихигьой хуьшдере. Суьф-
сохдембируьт: зими, бисду, хир кошдембируьт. Сер-
деи стихигьой энунгъэде хуб, небелед бируьтгеш,
оммо ме дирируьм, ки жовоне гIэиле хьэвес шогьри-
ри, дуьл шогьри дери. Эзу стихигьой энунгъэде стихире
вегирде дешендуьм э суьфдеи альманах тати, коми-
ки ведироморесбу э 1940 сал. Стихотворением энунгъэде
товун мигIид эн Екимун Май. Стихотворением энунгъэде
сер гирде оморесбу гьечи:

МигIид эн май, мигIид весал,
Шорут гьеме фэхьле-ранжбер,
Вераисдет гьеме чуьн богь
Э минжию зерейм бейдогь...

Эз расдиш э песигьо у сер гирд хубе стихигьо
эри нуьвуьсде, жиге гирде э жергей хубе шогьригьой
тати.

Э е кутэхьэ статьяле минкин нисди эри нуьвуьс-
де эз товун мэгIно, тематике, зугьун ве хосиетгьой
нуьвуьсдеигьой эн шогьригьой Сергей Изгияев.
Гуфдире гереки, ки стихигьой энунгъэде зуревоз
мэгIлуьми э хундегоргьойму. Стихигьой энунгъэде
эз товун Ватан совети, дусди хэлгьгьо, шолуми,
гуьзет эн жофо, муьгьбет жовони, гьээлхэндчи-
гьой Ватан вед. Кими мэгIнигьой энунгъэде: «Гюлбогьор»,
«Нарын-Кала» фирегь мэгIлуьми э гIэрей хэлгь.
Э гофгьой энунгъэде музыка ижире божорен-
луье композиторгьо Шимшуьн Ашуроов, Бобо Ку-
лиев, Юно Авшалумов.

Гьеме фикиргьо, хэёлгьо, хуше ниетгьой шогьри
э омбаре стихигьой энунгъэде эри Ватани, эри хэлгьи,
гуьзетлуье жофой энунгъэде. У э хэлгьэвоз э е дуьл,
э е жун, э е зугьун, э е метлеби, э е дилеги э твор-
чествой хуьшде:

Чуь бэхдевер гуьлчемени гьер тараф,
Хэлгь Ватанме — вокурдегор гьисд сараф,
Темэхьмени зигьуьм сад сал зиёдтеш,
Бигьил хэйрлуь бу эри хэлгь жофоймеш.

Иллогьки э хубе бемзерлуье зугьуневоз, мигьро-
вуне дуьлевоз нуьвуьсде омори лирически стихигьой
эну:

Дануьсденуьм э рачитуь нисди сер,
Шогь эн гуьлгьош э туь нибошут бемзер..

Песини салгьо шогьир гурунд нечогь бу. У да-
нуьсдембу, шек сохдембу хьол ю усали, гурунди
гуфдире. Эз кими нуьвуьсдеигьой эну ведини, ки
кимвэгдо у гурунде хьол хуьшдере дире, дуьл
ю буланмиш бире, могьбуле думитгьо, фикиргьо
кеширембу. Эз э вэхд нечогьи нуьвуьсде шогьир-
гьой эну ведини, ки уре унгьэде дерд жун хуьшдеш
негирдебу, ченгьэде у дуьлпесо, дуьлдэгьдэгьэ буге
зэ товун эну кор, ки гIэилгьой эну гьеле чуьклеют,
гьеле э метлеб ишу нерасирет, эз елойге мунди гуф-
дире омбаре ниетгьо, комигьореки уре гуфдире во-
исдембу э тозе шогьиригьой хуьшде.

Хьолмере туь гурунд, дирей, гирисдей,
Эз пэхьники эйме лово туь хосдей
ГIэрс гьутине тегьер шогьид вомунди.
Гуйге гьирке э гьэд дуьлтуь домунди.
Дануьсденуьм эйтуь гурунд оmore,
Кире мивою шуьвер эз ю дур бире,
Гьелем иму кем зигьисдейм эеки,
Эз гIэилгьо невинирейм е ники..

Гье эз товун энижире фикиргьо гьисдуьт стихот-
воренией эну «Ме яралуь нуьшдем э гьэд савзе

богъ». Дуьл одоми омбар гурунд, буланмиш бире хунденге и гофгьой эн шогьире:

Гуит гъушгьо эри дерд ме е chore,
Ненге бошит эз пушойме оворе!
О ворвори, белкем туь гоф дануьсде,
Эри шогьир chore сохде туь хосде?..

Шогьир гуйге хьэллолбои хосде эз хэлгъ, эз хундегоргьой хуьшде, песини имиди хуьшдере гуфдире э угьо, нуьввьсди:

Эритуь хэлгъ мухундуьм ме мэгИнире,
Хуше рузгьо хосдем эйтуь винире,
Вэхд-вэхд, дусдгьо, белки тегьер едигор,
Бисдорутге мэгИнимере хундогор.

Э дуьл эн шогьир омбаре ниетгьо, дилеггьо дебу: ниетгьо, дилеггьой энупок, темиз бируьт дуьл эн шогьире хуно: диреш чум хуьшдеревоз гьемише согъи-саламати, дусди-шолуми, хушбэхди-мозоллуьи хэлгъэ, тозе мэгИнигьо, шогьиригьо нуьввьсде эз зиндегуни, эз хубе, верзирение коргьой энупок, дирешори, мозол гIэилгьой хуьшдере э гIэрей одомигьой Ватан. Бивэхд муьрдеи энупок негьишд теветсер э жиге овурде и хубе войгегьо ве ниетгьой энуреш.

Шогьир эни чукле хэлгъ иму Сергей Изгияев бивэхдсуьз муьрде рафдигеш эз гIэрейму, мэгИни энупок, нум энупок э дуьл хэлгъ дери. У чуйн зинде э гIэрей зиндегьо дери. У нуьввьсде шогьиригьо, десдонгьо, эри хэлгъ хосде хубе ниетгьо—еровурдини эри гьеме дусдгьой энупок, хундегоргьой энупок, хэлгъ энупок. Омбар дузи гофгьой эн шогьир, нуьввьсденге у эз товун хуьшде гьечи:

Шогьируым нуьвуьсдем десдонгьо ченд верэгъ,
Гьер гофме нисти, дилеги эри хэлгъ,
Зиѣдте нисди бэхд, сох. дусд, туь бовор,
Муьрдуьмгѣ мимуну десдон едигор.

ХЫНЗГЪИЛ АВШАЛУМОВ.

ШЕГЬЕР МЕ ДЕРБЕНД

О, ватан гІэили, туь, шегьер ме Дербенд,
Э гІуьлом оморет ведарафде инсон ченд,
Кимигьо э торих дарафде оморет,
Кимигьо гуйге гьич э гІуьлом не бирет.

Ченд девргьо сабуьрлуь поисдет боругьо,
Чуьн шогьод гирошде гІэзоб девр гьисд угьо.
Сес буйругь миомо эз тике минорет,
Езугьгьо мисохдут э бег-хон сэхд минет.

Чум хэлгьэ мивекенд хунхуре Надир-шох,
Не бири эзуни зобуте зулумсох.
Женг хэлгьи ченд девргьо гьич сокит нибисдо,
Бурмунд рэхь азади Ленин вождь ве усдо.

Э тегьер эн бирор келе хэлгь Урснет,
Чуьн жоборд бирени кумегчи гьер миллет.
Имогьой, эвлодгьо, хуше руз винире,
У рузгьо гьич гуйге э ёр нис оmore.

Шогьириш, чуьн шогьод, велг торих вешенде,
Эри хэлгь едигор дестонгьо у гьишде.
Бирори хэлгьгьоре ме мидуьм тэгІрифи,
Дусдиму эеки темизи ве софи.

ШКОЛЕЙ ГІЭИЛИМЕ

О, школей Гіэилиме,
Бегдем туьре сохдем фурмуш?
Туь вокурде эри гьемме,
Чуь тегьер сэхд гьисдгеш гьопуш.

У гьисд гьопуй зиндегуни:
Гьопуй жилгъэ ве келе рэхь,
Гьопуй расди ве дургуни,
Гьопуй эн шев ве серсебэхьи...

НесигІэтдор — учителе
Бегем мибу сохде фурмуш?
Тегьер бебе, эри бале,
Никигьоре хосдени уш.

У бирмунде э Гіэили,
Коми рэхьэ туь вихдени
Не сохдиге туь недани
Эз вожей бэхд сэхд гуьрдени.

О бэхд, бируьм э туь рази,
Шогьирире эй ме вихдем
Э ме руьхшенд мисохд бэгІзи,
Гьечуш гене мэгІни хундем.

Дануьсденуьм эри хэлгьи
Фикиргьой ме ве мэгІни ме
Унегуьре э негьогьи
Жофой ме пуч нисе бире.

Туь, кук ме, э шегъер оморей эз аул
Имогъой догъгъоре нис сохде туь гъобул.

Э ёр туь хуб биёр дорейгъо шовгъоре,
Эй гуьрде туь боре келе глов чойгъоре.

Миёсди, туь ишуьгъ овурде э аул,
Имогъой ме эз глэйб гешденуьм лап могъбул.

Пенж сали, балай ме, хунден варасде,
Э дуьл туь не дери э аул вогошде.

О, кук ме, гъемише мисохум ме бовор,
Эз гузет сохден чумгъой ме бирет тор.

Белкине эгъуьле жэгъим сохди туь гене,
Ишуьгъи э чум ме овурди туь, бале.

ОШУГЪ ХЭЛГЪИ

*Э гүзет шогьир хэлгѣи
Сулейман Стальский.*

СенигІэткор ширине гоф,
Эй хэлгъ хуьше, эри Ватан,
МэгІнигьоре, чуьн холибоф,
Мигуьнжунд ошугъ Сулейман.

У сес симгьой зере саз туь,
Измуш зенг ю э гуш дери.
Эз сер догъгьо, чуьн сес буьлдуьр,
Мугьомлуь у оморени.

Э минжи гьугьэр тракторист,
Э гьэд зими бичинчигьо,
Э рэхь деригьо машинист,
Игиде корхонечигьо...

Э гьер зугьун, э гьер жиге
Шиниреним эшгьлуье сес.
У мэгІни э гьемме жиге
Игидгьоре доре хьэвес.

Желде кукгьой эн догьлуьгьо,
МэгІни ошугъ э дуьл дери,
Э гьэд женггьой келе гьовхо
Гьинор ишу зиёд бири.

Изму мэгІни дусде шогьир
Э жофой шолуми дери.
Нум Сулейман гьич нибу вир,
У эриму гІэзиз бири.

АЛЕКСАНДР

*Э глүьзет Игид Келе довглой Ватани
Александр Мардахаев.*

Э куьнж эн Кавказ, э Махачкала,
Зенде омори глэзизе бала.
Э гъэд умогъгьо, суьгъде бироргьо,
Э мезрей Москва, э дигь Козино,
Синере норе гъэлхэнд поисде,
Александр танкист, тэГрифи десде,
Поке глүьмуьре, ширине жуне,
Дори эй Ватан, рихунде хуне.
Шаргьой Каспий сэхд хьюьршлуть бире,
Дешенд шивене, у лепуьр зере.
Шэхдегьой энэ э глэрс чаруьсде...
Буьлдуьр хэбер до, эз дур паруьсде...
Хэбер гурунд бу, дуьлгьо муьхькемте,
Алик ширин бу, Ватан — зиьдте!
Эй Ватан сохди жуне гьурбуни —
Эз гьеме — Ватан глэзиз-ширини.
У э зуьгльбей женг хуне рихунди,
Войгей энуре Ватан дануьсди,
Мовзолей Ленин э Масков дебу,
Бегем э унжо эй дуьшмен рэхь бу?
Нэгл!
Эри дуьшмен рэхь ю бу бесде,
Чуьн Алики желд, омбор поисде
Рэхьзо нидорут, биьвт пушово.
Чуьнки рэхь не бу, дие песово.
Изму эз Кавказ чендгъэдер дури,
Э хок Ватани у депичири,

У чуькле дигъле, дигъ эн Козино,
Едигор Алик ве женггьой гъовхо
Мунди эриму ве эри дедей.
Уре зендигъо, у суьгъде дедей.
Чуьн поке гъуьмуьр, гъечу пок дошде
Ватан нум туьре, гъэзизе дусд ме.
Гъэлем шогъириш дестонгъо бесде,
Мидору гъоим нум Алик — дусде.

ЭРИ ХОЛИБОФГЪОЙ ДЕРБЕНД

Ме дирем э аул, э чуькле утогъ,
Бэгъдовой кор рузи, шев норе чирогъ,
Зен догъи нуьшдебу эй бофде холи,
Кими вэхд те себэхь, не сохде когъли.

Шуьвериш гуж мено, сэхд тэгІди сохде,
Гереки холире зуте фурухде.
Мивосдо мерд пуле эй сохде хэржи,
Гене зен нигуфди: «Э мерд, пул эжи?»

Э тегьер эн беггьо, мерд буйругъ мидо,
Гъул михунд у зене, бугеш зен усдо.
Ю бикор гешдембу, не бире гъирьет,
Не жофо, не зене мерд нидо гъимет.

Имогъой диренуьм э шегьер Дербенд,
Товуше золхоне, нуьшдет зенгьо ченд.
Ловгьошу э хэнде, ранг чигърет очугъ.
Бовор сох, диремунд бисдоруьм ошугъ.

Десгьошу надуьшменд мивешенд энгуьл,
Мибисдо зу бегьем нэхчгъой эн гьер гуьл.
Мигуи гуьллуь богъ кошдиге усдо,
ТэгІриффе Догъисту игъоют, дусдгьо.

Холинче, гебере, сохдейтгьо ератмиш,
Бурмундей эн Совет мибу э Париж.

Мигуют э унжо, сохде бэхили,
Имогьой э метлеб зен догъи расири.

Э гъэриш эни зол зенгьо ченд миллет,
МэгИнигьо хунденуьт, э кор бэхьс гуьрдет.
Шогъириш эз ишу нишон мегуьруь,
Не хунде эришу гъэрол нигуьруь.

Э Е ЖЕРГЕ

Хунит, дусдгьо, ме ёд нисдуым,
Ме шогьируым, эйшму дусдуым.
Тегьер фэхьле зиндон куфде,
Эдем мэгIни ме гуьнжуьнде.

Чуьтам ранжбер зереге хиш,
Хок хорире сохде гъэриш.
Эз тум сохде гузет бегьер,
Фикиргьоймеш гьисд у тегьер.

Усдо, хуне вокурдегор,
Гьишдени нум у едигор.
Уре хуно бире одлуь,
Шогьир хосде нум бигьилуь.

Космонавтгьо — игидгьой девр,
Рэхь вокурдет э дуре эвр.
Астарагьой асму бирет,
Шогьиреш гьисд ужуьр ниет.

Э туьревоз, желде фэхьле,
Э туьревоз, ранжбер, дусд ме,
Э туьревоз, гIилмдан улке,
Шогьир рафде э е жерге.

* * *

Э тегьер паранде, мипаруым э асму.
Зу расуым э метлеб, миhoюм гье руз бу.

И келе дуьньёгье хосденуым сейл зере,
Е ченд бо черх хурде чор тараф энуре.

Мегуит войгесуыз гьисд эйме и мирод.
Келегед ме нисдуым, бурмунум э хэлгъ од.

Учмише гъуш нисдуым, эз луле дур бошум.
Эз хори Ватанме гьич жура нибошум.

Шогьире войгеи, уре гьисд муьгьбет ю.
Нигьилуь гьич бире локолуь гьирьет ю.

Гъэнетгьо эри ме эшгълуье мэгIнини.
Шолуми ве дусди мэгIэной энуни.

Угьоре миберуым бэхш эри эл гIуьлом
Небу де э дуьньёгь не зуьгIбе не гром.

СУЫГЪБЕТ Э ДЕРЬЁГЪЕВОЗ

Э гъирогъ эн дерьёгъ фикирлуй поисдем,
Шаргьоре шуморде, томоше сохдем.
Сусьдгъувот у шаргьо, оморе те эхир,
ЛэгIэре мокурдут, сер зере э шогьир.

Белкине угьореш гъисдиге е фикир,
Пуьрсире хосденуьт гIэйбе-гIэйб эз шогьир:
— Журое дерьёгъуьм, дерд эз ме нисди кем.
Эри ме е чоре офдиге туь белкем?

— Э тегьер чуькле хэлгъ э келе эл Ватан,
Э гъечу бош гъэриш э гIовгьой океан.
— Песг чуьтам миё бу, нум ме ки дерьёгъи?!
Эз гъэриш океан хуьшдереш ниофи.

— Тэхьной биренки дерд бире чен дерьёгъ.
Имогьой эркёне мигуи, тегьер шогъ:
«Ме нисдуьм тэхьно, ме гъисдуьм «Океан»
Ниверовт де э ме не девгьо, не аслан».

— Песг, шогьир, туь чуьтам дерьёгъсуьз мибоши?
Туь хунде мэгIнигьо эй ме бу дуьлхоши.
— Увэхдиш мигуют: «Бу дерьёгъ, бу шогьир!»
Эз жергей омборгьо нумгьоймуш нибу вир.

МИРОД ДЕДЕ

Нисди инсон бу гээйгьулуь, чуьн деде,
Дерьёгь дердгьо уре битев суьперде,
Гуфдиренуьт э у товун э гээд хэлгь:
«Дуьл дедей бире муьхькем, тегьер сэнгь».

Кулок-зуьгIбе суруж сохде сэнгьгьоре,
Шаргьой дерьёгь чат сохденуьт угьоре.
Дуьл дедере гьич вэхд нибу винире,
Гене деде балагьоре дуьл доре.

Ники бала — у эн деде мироди.
Хушбэхдишу — эй дерд деде ведоди.
Э арт гIуьмуьр анжэгь е бэхд михою:
Балагьоре э метлеб дуьл расуну.

СЕБЭХЬМУНДЕ

Себэхьмунде тозе рузе
Зинде бугьо сохде гузет.
Миофи гэйгъусуьзе
Э тозеруз небу ниет?

Еки эз хов хэбер мибу,
Эз гээлпи дуьл бед хов дире,
Чум вокурде бире пешму,
Хов винуьгьо севгилире.

Э гээд эн хов, бирени вэхд,
Тембел келе падшогь бире.
У вэхуьшде эз сер эн тэхд...
Пишнеире э чум дире.

Гэилгьо себэхьмунде
Хове фурмуш зу сохденуьт.
Шори вози, нубохунде
Э дуьл дери вэхуьшденуьт.

Шогьриш ки эз хов хуьшде
Себэхьмунде хэбер бире,
Нике метлеб э дуьл дошде,
У гуьнжуьндени мэґнире.

* * *

Гуьлгьой васал пар-парленмиш сохденуьт,
Вохурденге сер себэхьи чуьшмере.
Гповгьой чойгьош, зуьм-зуьм доре, хунденуьт, —
Уггю, екиш хош нисохут дуьл мере.

Луьп-луьп зере чуьшме сухдге э асму,
Дуьл герм нибу, диеш хиник у бире.
Астаре пок товуш доге менг изму, —
Угьош гене хош нисохут дуьл мере.

Серсебэхьи, вэхуьшденге ховолуь,
Ме хосденуьм туьре, хэлгъ ме, вохурде,
Тегьер чуьшме, тегьер гуьлгьо — эёвлуь.
Туь, дуьлхоши, эшгъ шогьире вокурде.

О, догъгьой садсали,
Ишмуре сабуьри.
Дирейтгеш девргьоре,
Зэхм, ярай хэлгъгьоре,
Дит винуьм е хэбер,
Нисдитге лол эгер?

О, догъгьо, месд бирейт,
Хун, эрэгъ гьенжирейт.
Бешгъэи нихундит,
Е тегьер мохурдит:
Рэгниет — бэхдсуьзе,
Муьлкедор — рэхьмсуьзе.

О, догъгьо, шогьируьм,
Меш шогьод эн девруьм.
Ме кук эн азадуюм,
Эй Ватан жун мидуьм.
Эй хэлгъгьо — гьэлхэндчи,
Эй девргьо — хэберчи.

ГОФГЬОЙ - БЕБЕ

Хун, балай ме, генедеш хун.
Нехундеки кес нидуь нун.
Нехосдиге туь хорире,
Ки мечинуь песг мэхьсуьле?

Э гІэили вози сохдей,
Хок хориреш э дес гуьрдей.
Изму, кук ме, эдем дире,
Эз хок сохде туь негире.

Гуюм эйтуь ме гьейсэгІэт
Гьеммишелуьг е несигІэт:
Белкем бебе эй туь ёди,
Оммо эйме туь эвлоди.

Не зигьисди инсон ебош
Не ни зигьуь э биёвгьош
Мейво, мэхьсуьл эн хорисуьз,
Ме не туьниш пучим усуьз.

Туь, балай ме, кук ранжбери,
Э туь имид бирем гьони.
Эз хундеи сенигІэткор,
Мивогошди руе дигьбон.

Оммо инжо, э гьэд шегьер,
Эдей гешде мейму тегьер,

Эз шэфдгьошуш офдей гІэзор,
Бегьем бирей туь бедмозол.

Гъэгьр омогеш, мигуюм ме,
Гьелелуьге гьисдуьм бебе:
Не э шегьер, не э дигьбон
Нисди герек небуд-жовон.

ГІЭРЕБЕЙ ЗОМОНЕ

ГІэребей зомоне гынч нисе поисде,
Екиреш гуш гуьрде, гоф сохде нис хосде,
Э тегьер ворилей, шев ве руз черх хурде,
Рузгьоре эз гІуьмуьр бихэбер у берде.

Мерафдуьм э гьугь догь, гьисдигьо лап звер,
Белкине эз унжо гьер дигьбон ве шегьер
Шиниге сес мере, сес шогьир эн девре,
Хосдегор эй гьемме шолуми, дусдире.

О, гуйге нисд сокит гьелемиш и гІуьлом!
Сес бомб эз Вьетнам оморе, чуьн гром.
Ангола, Мазамбик женг эдете берденуьт,
Азади, шолуми хэлгьгьошу хосденуьт.

Чуьн шогьир, вегуьрде э дес ме гьэleme,
МэгІнигьой шолуми хунденуьм эй гьемме,
Поюнде черх туьре нидануьт зомоне,
Ме дире хосденуьм мозолменд инсоне.

1972

Э ДОГЪЛУЪГЪО ГІЭДОТИ

Дер вокурде диромоге е гъуногъ,
Ебо уре деберденим э утогъ,
Эже темиз вераисди эз холи,
Сумогъиш ки дешендеи э хори.

Э догълуъгъо и гІэдотиш буйругъи:
Эри гъуногъ суьфре гьер вэхд очугъи.
Суьфде доре пейлей чое мержони,
Гуфдиренуьт мелхъэм синей инсони.

Песде минуьт раче кобоб гусбенди,
ТэгІрифлуье сипре шороб Дербенди.
Ченд жуьр савзи ве мейвогъош норенуьт
Инжо угъо ихдилотгъош сохденуьт.

Бегем мибу фурмуш сохде суьфрере?
Э лэгІэй хэлгъ эзу лезет офдоре.
Е гилейгеш воисдени бу гъуногъ..
Гьечи зиёд бире дусдгъой хэлгъ эн догъ,

Э МЕЙДУИ ДИГЬ

Э мейдуй дигь сипре руьшгьо е ченд мерд
Шехьонгуми сохдембириуьт меслэхьэт.
Жовонгьоре виниренки гирошде,
Е келе мерд сер зерени, вэхуьшде.

Келе мердгьо гьемме мэхьтел мунденуьт.
Эз сипре руьш гоф пуьрсире хосденуьт:
— Миёсд э туь сер зеренуьт жовонгьо,
Песг эри чуй сер зери туь э угьо?

И келе мерд, сипре руьшгьо, жугьоб до:
— Эзу кор гьич чин эз дуьшме не офдо,
Энжэгь эй ме себэхь угьош мэхизуьт,
Хьуьрмет мере деш зиёдте мигуьруьт.

МЕСКЕНСУЪЗ, ЖОВОН, ГІУЪМУЪР ПУЧИНИ

Не хурдей бодe, боши оворе,
Гъэриб ве Меджнун туь эри бире.
Гъушгъош эришу гурденуьт луле.
Мескенсуьз, жовон, гІуьмуьр пучини.

Дес туь суьрхини, сес туь буьлдурчин,
Мизробе зере, хундени гьер сим.
Бегем эй инсон нисд обур ве син?
Мескенсуьз, жовон, гІуьмуьр пучини.

Дирейтге э богъ, э доргъо луле,
Гъушгъо овурде хурег эй бала.
Кифлет эшгъ доре гъэнет эй зере,
Мескенсуьз, жовон, гІуьмуьр пучини.

Нуьвуьсдем мэгІни эри туь чор бенд.
Мевинош туь, дусд, э гІуьлом гъич дерд.
Туь мескен офде, бош тегьер эн мерд.
Мескенсуьз, жовон, гІуьмуьр пучини.

ШОГЬИР, ДУСДМЕ

Шогьир, дусд ме, дануьсденуьм,
Чуьн булдуьрчин, туь рач хунде.
Эдем эз туь пуьрсиренуьм,
Эри эн ки ве чуь хунде?

Дерьёгь гьич вэхд нибу гловсуьз,
Сервор нибу гьич гьушунсуьз,
Шогьир гьич вэхд нибу хэлгьсуьз,
Эз хэлгь журу нибу хунде.

Битмишигьо жиге доре,
Э руй хори муьхькем бире.
Хэлгь игиде гьувот доре,
Хэлгьсуз шогьир эшгьсуьз хунде.

Эз суру дур бугьо бейгьуш
Зу мисоху рэхьэ фурмуш.
Гофгьой шогьир биренуьт пуч
Эри эн хэлгь не хундге у.

Эз дур мегешд гьозиере,
Нешинирей овозере?
Э хэлгь хуьшде ки сер зеге,
Эри энущ хэлгь ю хунде.

ДУЪЛМЕ УРЕ ХОСДЕ

Эз ме гьони пуьрсиритге,
И мэгIнире эй ки хунде?
Эз ме гене гуфдиритге,
Бегем туь гьич нис вомунде?..

Жугьоби ме, гьелбет, мибу:
— Вохурдем ме э е гуьл богь
Рачи мэгIни гьисд чигьрет ю,
Нисд эзуни э е умогь.

— Чуьни бегем рачи эну,
Чум туь э у сэхд домунди?
Гьер умогьэш гьисд рачгьою,
Келеи ми тэфигIэти?

— Эз гьэд эн бэгь гуьл чиреки,
Энжэгь еки дуьле гуьрде.
ТефигIэти, расд, уники,
Муьгьбет дуьл ме уре хосде.

Унегуьре и мэгIнире
Гье михунум невомунде,
Эри эну дуре дусд ме,
Эз комики дур нисд дуьл ме.

**МЕ ТУЬРЕ АСТАРЕ
МИГУЮМ**

**Ме туьре астаре мигуюм,
Эри туь мэгIнуре михунум,
Раче сер, инчебел,
Муьгьбет дуьлме, духдер.**

**Э гIуьмуьр жовони офдем ёр,
У эйме кумеги э гьер кор.
Раче сер, инчебел,
Муьгьбет дуьлме, духдер.**

**Омогеш эриму жейлеи,
Туь эй ме астарай рэхь мени.
Раче сер, инчебел,
Муьгьбет дуьлме, духдер.**

САБУЪРЛУЪИ

Мибу булут, биренгъине ве гром,
Гене гьово бире сокит, дусде ёр.
Эз гьер чигьош зиёд гьисди э глутьлом
Сабуърлуъи бэхш гьисмети, дусде ёр.

Дануьсденуьм гьэгьрелуьни туь гьони,
Негьогъ дуьл туь эдей доре битоби,
Гьэд чумгьой туьш эз хун бири шороби,
Сабуърлуъи бэхш гьисмети, дусде ёр.

Бегем мибу фурмуш сохде дусдире?
Бегем мибу журу сохде дуьлгьоре?
Нисди глэдот пузмиш сохде шовглоре,
Сабуърлуъи бэхш гьисмети, дусде ёр.

СУЬГЬБЕТ ДУСДИ

Сугьбет дусди бу эхирсуьз,
Эйчуьниге бирден бурри.
Гоф нимелит бире сессуьз,
Бисдорим гъэргъ эз некуми.

Поисдигеш эз гоф зугьун,
Тиже чумгьо мидениши.
Мигуиге е сур дебу
Э и суьгьбет эн соймиши.

Эйчуьниге дуьлиш гуп-гуп,
Тегьер сэгIэт кор сохдембу.
Гуйге гIэтош зерембу луйп,
Дуьл жовони сэхд сухдембу.

Бирден сер ме бисдо гъэриш,
Чуь бисдоге не дануьсдуьм.
Песде бире ме уёнмиш,
Сере э душ кук дирируьм.

Варасируьм гъозниере
— И чуь кори сохдум гъони?!
Чуьтам сохум фурмуш уре.
О, туь гъисмет эн жовони?

Суьфдеи моч, моч эн дусди,
Гу эри ме очугъ суре?
Гу туь, сурдор, туьре гъэсди,
Чуь гъисмет гъисд изму мере?

* * *

Мебош сурул, инсофе дор, эй жовон,
Дуьл ме эй туь эдей сухде, бейгумон.
Эглен бире пешмунини эй инсон.
Дуьндуьрмиш сох, дуьл духдери гоф дошди.

Тегьер догъгьо буьлуьнд бирейт дерд сине,
Гъэм ве хэёл нисе гьишде хисире.
Туьре дире, воисдени пуьрсире...
Дуьндуьрмиш сох, дуьл духдери гоф дошди.

Туь нисдигеш гьеле эй ме соймиши,
Фикиргьой ме гьисдуьт энжэгъ дуьлхоши.
Белкем, жовон, гьисмет кесгьо мибоши...
Дуьндуьрмиш сох, дуьл духдери гоф дошди.

МЭГНИ ХОЛИБОФГЬО

Тегьер мигид, рач геймиш
Омореним э кориш.
Бофде холи ранге-ранг,
Гьер нэхч юш гьисд тегьер менг.

Припев:

Тегьер хунче
 гьисд гебече.
Гьер бофде гуьл
 гьисд муьгьбет дуьл.
Холибофгьо,
 холибофгьо,
Духдергьой догь,
 гуьлгьой ейлогь.

Холибофгьо э и девр
Бирейм зурбо бэхдевер.
Ярашуьгьи гьер хуне,
Гьисдуьт холи ве гебе.

Припев:

Тегьер шогьир, шекуьлчи,
Ве э кориш зарбчи
Эри бире дорейм гоф,
Муьгьбет дуьлеш дошде соф.

ГЪУШЕ ХУНИМ МЭГІНИРЕ

Э коми богъ туь, гуьл гІэмел оморей?
Рачи туьре гъэдер нисди, о духдер.
Э синей ме гуйге туь шив донорей,
Гуьл эн муьгъбет веромори, о духдер.

Туьре дире, воисдени гоф гуьом,
ГІэйб оморє, кеширенуьм хуьшдере
Воисдени дуьле очугъ бурмунум,
Вохурденге вир сохденуьм хуьшдере.

Дуьл жовони бегем омбор тоб мидуь?
Эз эшгъ гуь ме эдем хунде мэгІнире.
Бегем туьре эн кес бире мигьилуьм?
Биё, дусд ме, гъуше хуним мэгІнире.

* * *

Чуьтам себэхь гъирогъ асму гуьрдеге бур,
Туь э гьечу вохурдени э ме эз дур.

Товуш мени, туь бэхд мени, севгиле ёр
Эз дур туьре диренуьмге биренуьм шор.

Э гуьллуь богъ рач эн гьемме гъуьзуьргуьли
Эри ме туь мельхьэм сине, рачи дуьли.

Тегьер чуьшме, раче чигьрет куьнд биреки,
Дуьл мере туь суьпердени, ёр, гьееки.

Воисдени эз шори туь зенуьм гъэнет,
Эри туь, ёр дуьлме пури эшгъ эн муьгьбет.

И эшгъ мере месох хиник, тегьер жилид
Очмиш сохде, дуьл туьре гу ве ди имид.

Увэхди меш мигуюмки мере гьисд бэхд,
Дусди туьре ме мидоруьм те эхир сэхд.

ДУХДЕР Э СИПРЕ ХАЛАТЕВОЗ

Э вэхд женг, э фронт, эз хуышде бейхэбер,
Дегешди е солдат, яралуь битегьер.
Уьгь мизе эз кон дуьл, сес энугевоши,
Кими вэхд лап гурунд у нефес мекоши.

Гьирмизи хоч вери, халатиш сип-сипи,
Хьэрекет мисохд у ве чоре мивини.
Мигьреву солдате у мисохд рач тимор,
Ухшешуьт гьердуьшу э гIэруьс ве домор.

Эри гоф гуфдире солдат бу омунсуьз,
Чумгьо гоф мисохдуьт, бируьтгеш лол сессуьз.
Белкине дуьндуьрмиш у сохде духдере,
Хосдени исэгIэт гоф муьгьбет гуфдире?

Белкине нум духдер чуьтами пуьрсире,
Ененге согьбоши воисде гуфдире?
Белкине хосдени у духдер нуьвуьсуь,
ДуьлжэгIми е когьоз э хуне зу фуьрсуь?

Яраре сэхд беседе, бердет э санбат,
Песдегьо уёнмиш бирет и солдат.
Хьэрекет сохдени, эз гьемме пуьрсире,
Ки уре овурди, комини медсестра?

...Бисдпенж сал у эдей гешдени сестраре,
Эй солдат э фронт бугьо чуьн астаре.

Хилоссох хуьшдере войгелуь гье гешди
Белкине э дуьл гоф эй духдер у дошди.

Мэглумьсуьз у сестра, э фронт, э вэхд женг,
Чуьн игид офдори, вегуьрди жиге тенг.
Имогьой диренге хэлетлуь духдере,
И солдат хосдени согъбоши гуфдире.

Э И Ч У Ъ

Эйчуь жовон инжо бивхэд оморей?
Вэхиз сохим раче суьгьбет дусдире.
Муьгьбет мереш туь э инжо овурдей,
Вэхиз сохим раче суьгьбет дусдире.

Гогь э богъче, гогь э куче гьердуйму
Мивохурдим, эз дуьл бире шор иму.
Имогьойле инжо бири жилгъэйму,
Вэхиз сохим раче суьгьбет дусдире.

Эз же омо эй туь гIэжел некуми?
Е-дуь гофле туь, севгили, негуи?
Муьгьбет мере э гъоврей туь мидори
Де нисохим раче суьгьбет дусдире.

СИНЕМИШИ МУЪГЪБЕТ

Туьре гъобул сохдем духдер,
Дуьл меш туьре сэхд хосдени.
Эй ме бире тегьер зэхьэр,
Кей синемиш туь сохдени.

Вохурденге дуь э еки,
Э ме туь тиж денишире,
Синемиши чуь гереки
Ве э дуьл гоф эй вечире?

Кими вэхд туь эглен бире,
Гьич вохурдеш нисе хосде.
Гуйге гьечи сабуьр мере
Туь синемиш эдей сохде.

Гирошдени вэхд бейхэбер
Гене сохде туь синемиш.
Бэхшлемиш сох э ме духдер,
Э екиге бирем соймиш.

МЕБОШ ГЪЭГЬРИ

Дануьсденуьм белкем мере гьисд тэхсир,
Муьгьбет туь ёр мере гуьрди сэхд есир.
Пейлере туь негьогъ месох лап серзир
Бэхшлемиш сох, мебош эз ме туь гъэгьри.

Тэхсир меш ки нисди зиёд лап келе,
Песо — пушо луьнг не норем ме гьеле.
Белкем шефде кор дарафдиге э гIэре
Биё ёр ме, мебош эз ме туь гъэгьри.

Белкем мере туь дирейге вохурде,
Э меслэхьэт э ён духдер поисде?
У кес нисди, э цех иму кор сохде,
Бэхшлемиш сох, мебош эзме туь гъэгьри.

Ненге туьре гьони вогьне воисде,
Эз ме зиёд екигере туь хосде?
Хосьет мере туь гьеле кем дануьсде,
Биё негьогъ мебош эз ме туь гъэгьри.

ЭРЗ СОХДЕНУЪМ

Эрз сохденуъм э туь, духдер,
Бисдориге э ме соймиш.
Мигердунум э ченд шегьер
Ве нисохум эй туь гъимиш.

Эрз сохденуъм э туь гене,
Мере мегьил туь дуьлпесо.
Меёр эй туь кес дуьмлеле,
Шогьод герек нисдуьт кесгьо.

Эрз сохденуъм э туь, духдер,
Медеше туь э дуьл ме гъэгьр.
Зубош туь гу: ме чуй тегьер
Туьре, дусд ме, сохумге мегьр?

ГУЪЛЗАДЕ

*Эри тэгІрифлутье усдо —
холибоф Дербенд.*

Тегьер шогьир гуйге дестон нуьвуьсде,
Чуьн художник гуйге шекуьл вегуьрде.
Ярашуьгълуй ранг-беранг туь бофде
Холигьоре, усдой Дербенд, Гуьлзаде.

Э ён дедей шевгьо-рузгьо туь нуьшдей,
Эз гІэили юруьш коре вегуьрдей,
Э фегьмевоз энгуьлгьоре туь бофдей,
Бирей усдой холибофи, Гуьлзаде.

Догъгьой Хучни, эзже бирей туь келе,
Э гІэили микешери туь шеле,
Оммо чумгьо гуьлгьой мерже винире,
Чуьн холибоф, шори сохдей, Гуьлзаде.

Угьо гьемме кумег бирет эй усдо,
Хьэрекети негьогъи пуч не бисдо,
Одлуйе нум э лэгІэй хэлгъ зу офду,
ТэгІрифлутье холибофи, Гуьлзаде.

Э ченд улке шинохденуьт усдоре,
Келе хьуьрмет гьисди жофой духдере.
Нум туь доре рачи мэгІни шогьире,
Гуьзетлуйе игид жофо, Гуьлзаде.

О, Дербенд ме, туьни шегьер богъ-богъче,
Духдергьой туь рач бофденуьт холинче.
И мэгІгнире эз гуьл гуьрде, чуьн хунче,
Бэхш доренуьм усдогьоре, Гуьлзаде.

ОМОН, ОМОН!

Кини унжо, э песой дер?
Туй оморей бивэхд, жовон
Инжо деруьт деде, хэгьер
Вогошд бура, омон, омон!

Эйчуь сохде, дусд ме, тэгиди?
Егилейге бугу, жовон.
Эй вохурде сохде жэхьди,
Гьейсэглэт нэгл, омон, омон!

Омбор мепой, хэлгь мивинуь,
Беднум месох мере, жовон.
Миёв вэхд ю..., эн туйнуьм,
Сабуьре дор, омон, омон!

* * *

О, гуьзел, сефгире дегуьрдей ковре ранг
Мескен туь асмунн, туьре нум гьисди менг.
Сер шевгьо вохурде тэхьно туь мере,
Сер себэхь, чуьн глэлбуьс, эз пушо вир бире.

Кими вэхд э сифет кешире туь чодур,
Э тегьер глэйбкешгьо, ененге бинедур.
Белкине увэхди туь эз ме гьэгьрини,
Ененге думонгьо сохденуьт рэгьйби?

Бегем туь эз дуьл ме гьисд, гуьзел, бейхэбер,
Туь безму нориге э асму и тегьер,
Гьемише ме туьре нидануьм винире,
Хосденуьм э хори эз ме куьнд туь бире.

БИЕВОШ

Себэхь-себэхь муьргъьго эшгълуй хунденуьт
Эри кини раче мугъум мэгИнишму?
Нум эн ёре белкем ишму гуьрденит,
Сурогъ доре, гуфдириге э ишму?

Эз гІэили нубо хундейм эеки,
Жуьфд мигешдим, лугъонд фикир не доре.
Имогъойле, севгил ме, туь э жеи
Дуьл ме туьсуьз гъисди тегьер оворе.

Э гъэвл муьгъбет ме офдорем суьфделе
Туьсуьз, севгил ме нибошум гъич дуьлхош
Хуше рузгъо миё виним, дусд, гъеле.
Согъ-саламет э гъисмет ме биёвош!

НИЕТ ДУХДЕР

Мибу у руз, миёв гъисмет,
Бегьем мибу хосде ниет.
Чуьн гуьл васал, гуьл мибошум,
Севгилире сэхд миhoюм.

Денишире парандегьo,
Мисохут бэхили угьo.
Чуьн буьлдуьр богъ ме мибошум,
МэгIни эй дусд ме михунум.

Севгилире мигуьруьм гъэл,
Э уревоз нивинуьм гъэм.
Дире уре, шор мибошум,
Дусди юре сэхд мидорум.

Хьол мере туь гурунд дире, гирисдей
Эз пэхьники эй ме лово туь хосдей.
ГӀэрс гьутине тегьер шогьод вомунди,
Гуйге гьирке э гьэд дуьл туь домунди.

Дануьсденуьм эй туь гурунд оморе,
Кире мивою шуввер эз ю дур бире?
Гьелем иму кем зигьисдейм эеки,
Эз гӀэилгьо не винирейм е ники.

Не бириге пейлей ме пур, мизигьим,
Белкем гене хуше рузгьо мивиним.
Негьогъ ёр ме эдей сохде гӀэрс тигьи,
Оморегор эйме нирав дестигьи.

ДУМДУМЕ

Зиндегуни гуйге гьисди думдуме,
Тегьер гІэил вежегьунде инсоне.
Э кимигьо венорени эндуме
Эз елойге бэхд дорени серсоне.

Бедхьисоби гьелем омбор вохурде,
Кор думдуме э сер иму омори.
Эн кимигьо у черх омбор нис хурде,
Зу вомунде офдорени э хори.

Гьисдуьт гене одомигьо билоигь,
Гьисмет дори ишуре тэхд келеи
Оммо хьуьрмет у нисд эри хэллоигь,
Бегем хьуьрмет гьисди девлет бирей?

Зиндегуни бэхширигеш бэхд туьре,
Инсоньети овурдени хьуьрмете.
Думдумере ме черх хурде винире,
Э и фикир оморем ме, гьелбетте.

* * *

Бегем тек офире оморем дердименд?
Ферзендтуь э чулгьо хэсдеи, о Дербенд.

Шев-себэхь ме бирем э тегьер гьэреул
Гьэлемме ме гуьрдем чуьн туьфенг есаул.

Хубгьоре доренуьм э дестон тэгИриффи,
Нелоигь ки гьисдге сохденуьм ме нифри.

Жофокеш, никисох эри ме бироруьт
Хуьшденхогь, гьэлпе дуьл э тегьер биморуьт!

Не хосдем эри ме э и гьуьлом не девлет,
Не сохдем э немерд имдоди ве минет.

Е тегьер мигирошд мэгГлуьмсуьз руз шогьир
Зиёди эз гьуьмуьр гьелем ме нисдуьм пир.

И вэхди глов мере бурани эз бере
Ве берде хосдени туь мере эз гьэре.

Ченд гьэдер, о гьуьмуьр, эз воже ме гуьрдем,
Сикей туь гужлуьни, мибери туь, уьлуьм.

* * *

Ме яралуь нуьшдем э гъэд савзе богъ,
Буьлдуьргьош эдет хунде ченд умогъ
Гуши-гуши гуйге сохде ворвори,
Эз дуре рэхь э кин ме у омори.

Гуит гъушгъо эри дерд ме е чоре,
Ненге бошит эз пушой ме оворе!
О, ворвори, белкем туь гоф дануьсде,
Эри шогъир чоре сохде туь хосде?

Бошит эй ме тегьер жэррэхь ве духдир,
Меш эришму хунум мэґни чуьн шогъир.
Эшгъ жовони э хун раг ме гешдени,
Дуьл ме гьеле мэґни омбар дошдени.

Эри туь хэлгъ михундум ме мэґнире,
Хуше рузгъо хосдем эй туь винире
Вэхд-вэхд, дусдгъо, белкем тегьер едигор,
Бисдоруьтге мэґни мере хундегор.

КУР ВЕ РУЬШУЪМ

Руьшуьм ю бу эз эгъуъл гъит,
Оммо кур бу лап эгъуълменд.

Руьшуьм мугу:

— Эй, кур, гуит

Астарагъо вериге ченд?

Куриш мугу:

— Бэхдсутьзе руьшуьм,

Шумордем, дуз навад кеми.

Бирейнжон хэр ве руьшуьм,

Согъ глутьмуьр кур бире хуби.

У С Д О

Эри Шоул Симанду, шогьир-хоненде.

Э ёр мени у руз гьоми,
Эвир пур бу эшгъ хуьроми.
Ме бируьмгеш жовон гьеле,
Фикиргьой ме бируьт келе.

Дире эз дур, е пире мерд,
Теклиф сохде, э кин ю берд.
Суйфдеибо эдем диреле...
«И кинибу» — дуьл пуьрсире.

«Туй, балай ме, аста-аста,
Гуйге э рэхь дестон беседе?» —
Пуьрси эз ме, чуьн дананде,
Эз сер те пой хуб фегьм сохде.

«Дузи, кем-кем нуьвуьсденуьм,
Хуте бире ме хосденуьм», —
Зугьун эз гIэйб гье домунде,
Гуфдируьм ме э хоненде.

Бирден тегьер хэзинедор,
Тесбихь э дес, генлей очор,
Еки-еки дер вокурде,
Сур дестоне у бирмунде.

Мугьом зере зирзугьуне,
Энгуьшдгьоре шумордени.

Мэглэнолуь келме-келме,
Е ченд мэглини хунд эри ме.

...Э пушой ме бу келе мерд,
Чуьн палутдор, муьхькем ве желд.
Тегьер жовон эшгълуь михунд,
Муьгъбет дуьле у мибурмунд.

Ошугъ Шоул — Шоул бондур,
Э гюширгъо нигуьрд хотур,
Гофе мизе шох э сифет,
Эй косибгъо у бу гъэлхэнд.

Мере дори у тербие,
Чуьки фурмуш нибу дие.
У доригъо шогъире эшгъ
Изму хунде эри эн хэлгъ.

МЕ ДИРЕМ

Гуьрд бире э хуне гьеммейму,
Минуьшдим э гьер лой бебейму.
У мисохд эриму ихдилот,
УсэгIэт метелеш у миофд.

«Э бичин дебирим дуь хьэрмэхь,
Зимигьош вебируьт э сер рэхь.
Гьэдерсуьз сэхд герм бу гьовой руз,
Гене кор мисохдим серегьуз.

Диренуьм е гIэтлуь поисди,
У эз ме е дегь луьнг дур гьисди.
Не гуфди не «салам», «гьувот бу»
— Эй, ранжбер, — огол зе мере у.

— Эзинжо е жингов гирошди,
Дирейтге жугьобе, зу бош ди?!
— Не дирем, балай ме, сох бовор,
Пуьрс виниш, белкем гьисд дирегор.

Ченд гьэмчил гIэсбе зе гьэгьрелуь,
Эз хьэрмэхь куьнд бисдо и гIэтлуь.
Рэхьгирор имидсуьз пуьрсире,
Белкем иш негуфди дузире.

И хьэрмэхь фикирсуьз жугьоб до:
— Ме дирем...

— Песг дие чуй бисдо?
Чуй ранг бу? Нишоне сохдими?
Чуй вэҮдо, эже рафд, дирими?..

Е сэгIэт силис сохд мерд бегьем
Эй е гоф гуфдире «ме дирем».
Чуй гуям дие ме эришму,
Хьэрмэхь ме эй жугьоб бу пешму.

Согь е мегь сохдут гиж и мерде:
Гогь ковхо силисе вегуьрде,
Гогьиге э диву микеши
Косибе фикиргьо сэхд шиши.

Диренге хьэрмэхьэ пуьрсируьм:
— Чуй жире бу жингов, гу винуьм?
— Бовор сох, бедбэхди зугьун ме,
Сер ме гьуз, мол дирем бегем ме?»

ШОРИ АСЛАН

Аслан гуьрд сохд хьэйвугьоре,
Э ов фуьрсо зу угьоре.
Гьэдэгъэ сохд э гьеммешу:
«Тен бэхш мибу ов э ишу».

Ою, хуьрсек, гуьрг ве туьлки
Рафдуьт э ов гьеммееки.
Више, чуле динж не гьишдуьт,
Пуре хуьржи ов овурдуьт.

Бэхш сохдеки аслан ове,
Фурмуш сохде доре гофе,
«Се бэхш эй ю эз гьер овчи», —
Буйругъ аслан бу э гьечи.

И овозе бисдо зу лов.
Овчигьо бу дуьлхуьрд эз ов.
Оммо аслан шори норе,
Теклиф сохде хьэйвугьоре.

Гьер кор-хьисоб бири хьозур:
Хурег, ичку инжо гьисд бул.
Оммо гьуногъ оморегор
Екиш нисди. Чутьами кор?!..

* * *

Эйчуьниге э хундегор!
МэгIэною гьисди ошгор.

ЧОРРИЗЕГЬО

* * *

Эз гІэзизи гуфдиреним эз еки:
Туь дуьл мени, дугъуй мени, туь соки.
Гье вэгІз догеш, у гоф энжэгъ рачини,
Эй гьер инсон дуьл-дугъую ширини.

* * *

ГІэйбкеш бугьо перде э руй кешире,
Белкем перде пэхьни сохдге гІэйб юре.
Диририге перде э руй кешире,
Верас эй туь, ёгъин е гІэйб гьисд уре.

* * *

Кими инсон омбар бире шекелуь
Ве кими вэхд ухшеш зере э делуь.
Гуйге у муй эдет гешде эз хое
Эй эзуни, тегьер эй хэр, нисд чоре.

* * *

Чуьтам гьисдге эри гьер чи пеймуне,
Инсонишки гье у тегьер гьисд хумне.
Омбор-кеми, э зигьисде неве кор,
Чуьтам уре зигьисдейге гу ошгор?

* * *

Ме сохдем кумеги ве хосдем никире.
Бедигьо гьич не сохдем, сэхд дошдем дусдире
Шефдире туь сохдей э тегьер эн хогьин,
Азаде гIуьломе нихури туь гьемин.

* * *

Мильонгьоре туь кура сох согь гIумуьр,
Э арт, э чум угьо нибу ченд куьмуьр.
Жун ширини, хубе нум гьисд тэгIрифи,
Мунденигьош эз гьер инсон у гофи.

* * *

Бебе-деде шори сохде эз эвлод,
Овурдиге тэгIрифе нум, чуьн жоборд
Эгер гьисдге пуч-небелод у ферзенд,
Эй келете гьелбет у гьисд келе дерд.

* * *

О, гьэлем ме, хуьрд мисохум туьре селт,
Туь лол бире, не хундиге, бире перт.
Дуьл эн шогьир ние пою эз хунде,
Гьэлем шогьир гьич вэхд нисе вомунде.

* * *

Ченд гьэдер чол лугьонд бисдо,
Унгьэдер гIов серин бире.
Ченд гьэдер гоф омбар бисдо,
МэгIэною лап кем бире.

* * *

Нерме воруш эз сайловиш зобуни,
Те гъэд жендек одомире тар сохде.
Гъисд кими зен э ухшеш энун
Хуърде гоф ю те согъ остгъу кор сохде.

* * *

Кими рачгъо гъисдуът ухшеш
Э гъуьзуьргуьл телуь-телуь
Э гужевоз чириригеш,
Десе сохде у яралуь.

* * *

Э сер эн дусд эгер е кор омоге,
Божененлугъ хъэрекети ки сохдге,
Дур не бире, бурмундиге мердъети,
Хуби хъэрмэхь мэгІлуьм мибу увэхди.

* * *

Э эгъуьлменд гофе туь гу ишорет,
У эз е гоф миварасуь фикире.
Оммо недан гуш мивенуь бире перт,
Ниверасуь эз дегъ гофиш екире.

* * *

Эйчуь бирей серсон геде?
Чуьни себеб хъэрекети?
Тегьер юкдем, тэгІди сохде,
Себеб энү мол-девлети.

* * *

Диренге догъ чатмиш зере.
Фегъм мисохдум, мэхьтел бире.
Песг чуйтам дуьл дердгьой мере,
Лов не бире довом доре?

* * *

Омбор зигъисд гуфдире,
Гьич гуйломе не дире,
Мибу тегьер кар не кур,
Нидануь гьич у е сур.

* * *

— Эже рафде эз ён ме бэхд?
— Э ён эз ме хьэз биёвгьо.
— Шогьиреш туь гереки сэхд...
— Шогьир гьисд дусд одомигьо.

* * *

Эгъуьлмендгьо гуфдиренуьт гьемише:
Очугъ бугьо секонелуь нисд дуьшме,
Зобу мибу хуьшдере дусд хунугьо,
Эз пэхьники дуьшменире сохугьо,

ДУЪРИЗЕГЪО

Чуьтам гуьрдгеш глове берс,
Гене у глов офде дере.

* * *

Вокошигеш базу-билег,
Бегем инсон гуьрдени женг?

* * *

Биренгъине ве гrome тоб мидуьм.
Божэхъ зере ме э хуне тоб нидуьм.

* * *

Э дуьнг глови туь чолтуке куфдеки,
Егъин мибу дуне, нимду, хуьрдеки.

* * *

Бисдогеш дервозе,
Сэхд пэхъни нибу овозе.

* * *

Бегем гьемме лэгIэ вокурд гуфдире,
Чуьн хоненде гъич михуну мэгIнире?

* * *

Ченд гъэдер рач гъисдгеш Лейли,
Дусд туь нисдге, дуьле меди.

* * *

Шогъире эй ме хундем келе бэхд,
Бэхилгъойме беди сохдет э ме сэхд.

* * *

Юкдем мебош, юкдем мебош, ой игид,
Миёв е вэхд, туьш мибоши чуьн жилид.

* * *

Гъувот бейгъуш дебирени э дирногъ,
Эз овчигъо у бирени сэхд уёгъ.

* * *

Беди сохде гъисди асант,
Ники сохде гъери туь дан.

* * *

Дор дусдире коругъо,
Бегъер энугъисд бугъо.

* * *

Очор гъопу огъуни,
Очор эн дуьл зугъуни.

* * *

Туй одоми, гуьнжундени гьонуне,
Песг эричуй зирпой сохде туй уре?

* * *

Не сохдем ме туйре гузет, о гьисмет,
Ки фьюрсори эй ме туйре, бехьюрмет?!

* * *

Эгер еки гьисдге рошэгл,
Четин дегиш мибу дивэгл.

* * *

Гьич э шуйкест месох руьхшенд,
Усуйзиш ки уре гьисд дерд.

* * *

Ме дуьл мере э туй дорем чуйн э дусд,
Оммо эз зир туй векендей эз ме пусд.

* * *

Келе мерд гуьрденигеш дестечу,
Э гьэд кифлет дестек хуне гьисд гьечу.

* * *

Хубе глэдот мунди эйму, догьлуйгьо,
Пире дире, сер зереним жовонгьо.

* * *

Пир э межлуьсгьо гоф мигую сабуьрлуь,
Оммо жовон гоф мигую лап хьуьрметлуь.

* * *

Эри эн пир жилгъэлегьош гьисди рэхь,
Эри жовон келе илчиш — тэнги рэхь.

* * *

Эз жовони те пири,
Гуьмуьр омбор не дери.

* * *

Пуьрсиритге: чуйни бугьо э гуьлом?
— Сабуьрлуьи! — мидуьм гьер вэхд жугьоб.

* * *

Сабуьрлуьи гьисди тегьер эн мозол,
Кими вэхд, у хилос сохде эз зовол.

* * *

Суьфде те кор сер гирдени, сох фикир,
Песде фикир туь сохдигеш мибу дир.

* * *

Гуьфдируьмге «жон» эз бед,
Гьич вэхд нирав жун гьелбет.

* * *

Рачи асму — чуйшмеи,
Рачи эн дигь — чешмеи.

* * *

Э пире вэхд инсон бире гъэдуьрдан,
Э жовони инсон бире лап недан.

* * *

Гьер жовоне гьелбет гьисди войгей ю,
Чуьн Гагарин эй верафде э асму.

* * *

Ченд гъэдер сенгъ гурунд гьисдгеш,
Дерд дердежер гурунди деш.

* * *

О, фикиргьо, гуит э ме,
Чуьтам бошум хуб эй гьемме?

* * *

Коре туь ди э дес усдо,
Эзу коре де мевосдо.

* * *

Мерд веногеш килэхь э сер,
Гьинор зенгьо бире звер.

* * *

Ковре асму булут гуьрдге,
Бегем гьер вэхд воруш рихде?

* * *

Кор хуьшдере ки сохдеге синемиш,
Гьич мегуит у одоми гьисд чешмиш.

* * *

Ки гьенжиге омбор ичку,
Сохде коргьойюш мибу сечку.

* * *

Гье зеруьтгеш омбор жару,
Темиз нибу дуьл эн зобу.

* * *

Мигьреуни сохдге духдир эй нечоьгь,
Эз дермугьош у зиьдте сохде согь.

* * *

Эри тембел шехьонгумиш себэхьи,
Э кор эн кес гьер вэхд уре тембихьи.

* * *

Фегьмлуй коре сохде сурогь,
Фегьмсуьз бире, сегьер эн гьогь.

* * *

Раче сере гуфдиренуът: бикей,
Оммо данит, уре келе сикей.

* * *

Коре сохде, мегу: «хьэйф».
Бегем туьре небу фегьм?

* * *

Сазендегьо зеренуьтге рач, эшгълуь,
Вежесдегор, гьелбет, гьисди хуб пуллуь.

* * *

Чум чарундге э зереки сазенде,
Дан, эришу э и межлуьс хэйр неде.

* * *

Э у межлуьс хонендере овурдге,
Бирач бире недан лэгIэ вокурдге.

* * *

Хонендегьо хундге мэгIни э межлуьс,
Гуш дошдегор хуби нуьшдге рач-сессуьз.

* * *

МэгIрекере мибу э пой поюнде
Ширин зугьун, фегьмлуь гьисдге томоде.

* * *

Хэржи сохде, нуьшуьндигеш шорире,
Томодесуьз межлуьс лезет ние доре.

* * *

Тегьер шише дуьлью очугъ ведини,
Темизе дуьл эри инсон мерднини.

* * *

Дуь гиле эз деде гьич инсон не бири,
Дуь гиле гьуьломе гьич екиш не дири.

* * *

Сэхьиб хуне гьошгьобогьлуь бисдоге,
Бегем гьуногъ гьич мипою унжиге?

* * *

Керге хуно эй е хос
Туьш эдее шогъ-гьо зере.

* * *

Э зир келе дор веровгьо,
Бегем веди мибу угьо.

* * *

Тегьер гьэлхэнд денду дошде зугьуне,
Небуге у гье мибисдо буруне.

* * *

Зугьунгьойют гуйге нерме телуьнуьт
Э одоми гофе зобу зеренуьт.

* * *

Пенжбо нумаз хунд гуфдире,
Бегем худо девлет доре?

* * *

Омбор инсон хьэрекети сохдени,
Имид юш дестек гIуьлом мундени?

* * *

Темэхькори сохденигеш одоми,
Э у гIуьлом энжэгъ мирав дестигьи.

* * *

Эй кешуьгьо омбор сэгIэр,
Энжэгъ уьлуьм гьисди бегьер.

* * *

Билогъ хэлгъэ хуьшг бире гьич мехогъ,
Туьреш, мереш гIов гереки, хуьшденхогъ.

* * *

Эз кузей хэлгъ гIов хурдиге,
Хьуьрмет ги туь сэхьиб юре.

* * *

Мигуиге бегьем гьогъи,
Лоле хуно, хуьшге билогъи,

* * *

Э сер боли сере вено гуфдире,
Эри инсон муьрдеи тэхс нис бире.

* * *

Хуби гIэруьс зугьуни,
Мозол энущ эзуни.

* * *

Ченд гьэдeр рач бисдо эврет,
Деш рач сохде обур, хьуьрмет.

* * *

Беднумини эри гIэруьс,
Эгер гьисдге тегьер эн хуьрс.

* * *

Нуьвуьсденуьм дуьризегьо исэгIэт,
И гофгьой ме гьисдуьт тегьер несигIэт.

* * *

Гофгьо гьэрбол зеренуьм ме,
Вечиренуьт тегьер серме.

* * *

Хьини энжэгъ муй зерд сохде,
Пире жовон у ние сохде.

* * *

Эгер дестуь гьисдге ширии-гIасели,
Э лэгIэй туь ебо уре недени?

* * *

Кими инсон омбор зигьисд гуфдире,
Согъ гIуьмуьр ю энжэгъ гешде, чуьн сое.

* * *

Бегем торих сохдени рач инсоне?
НэгI, ю инсон эй торих гьисд нишоне.

* * *

Эри инсон гIэтош гьисди кумег ю.
Эгер нисдге инсон гIэтош хуьшден ю.

* * *

— Сие чешмег, эй чуь сохде туь пэхьни,
Чумгьой ёр ме гьисдуьт шеве чуьн бэгIли.

* * *

Эрэгъ тигьи туь сохдени,
Э жофоиш верзирени?

* * *

Эрэгъ муьнуьк эн жендеки,
Эри жунсогъ уш гереки.

* * *

Э сохугъо омбор гузет
Нис дебире зиёд лезет.

* * *

Э хуне туь рач вежеисде,
Э шоригъо дур поисде.

* * *

Хэр шихъине зе гуфдире,
Кес эгъуьлменд нис гуфдире.

* * *

Дусд хуьшдере хунугъо хэр,
Хуб нигую юреш гънч хэлгъ.

* * *

Э хэр ники туь сохдигеш,
Эз туь рази нибу генеш.

.

* * *

Гъисдуьт доргъо гуьл гуьрдenuьт,
Оммо бегъер нис дорenuьт.

* * *

Сохдейгеш туь никире,
Серкуш мезе скирзш.

* * *

Ки гуьрдиге сер гIуьломе гьери гу?
Эхир юреш гуьрдегоргьо гьич нибу.

* * *

Эгер гьисди е одоми хьуьжеткор,
Э гоф сохде лезет неде, сабур дор.

* * *

Гьисдуьт кими одомигьо, чуьн сое,
Не хьуькуьмете, не жэглмете хэйр доре.

* * *

Чум хисунде кор сохугьо одоми,
Мидегьилуь гьелбет э кор гьэлети.

* * *

Е парагьо кор нидануьт эй хуьшде,
Оммо эй кес келе рэхьгьо бурмунде.

* * *

Туьлки керге хурде бегьем мест бири,
Гиснее гуьрге вохурдеки гьэгьр дори.

* * *

Кими инсон э хэрегуш ухшеши,
Э вэхд гуьре мивини ранг дегиши.

* * *

Пире дор сохдге хир-хир,
Миофдону у эхир.

* * *

Эгер усдо гьисдге хьилле,
Муьшдеригир у нис бире.

* * *

Лербей ме дорд мидуь.
Туьреки у гьич дорд нидуь.

* * *

Гьэлем э дес гуьрд гуфдире,
Гьемме шогьир нисе бире.

* * *

Эри гьер кор гереки эшгъ ве хьэвес,
Нисдге угьо мисохи туь гье пес-пес.

* * *

Эгер шаргьо гьисдге гужлуь,
Данки дерьёгь гьисди хьуьршлуь.

* * *

Э гъэд кифлет келей хуне,
Э серворгъо гъисди хумне.

* * *

— Эйчуь э ме туь пичирей, тегьер мар,
Минет мере нис шинире, тегьер кар.

* * *

Э чул, више тэхьно инсон гешдеки,
Эз сегъм дуьл ю мэгІни хунде у соки.

* * *

Сегъмлуй гьер вэхд гІожиз билбу,
Оммо фегъмлуй дуьл тиж мибу.

* * *

Э дуьл ю сегъм дебугъо,
Ниведарав э чулгъо.

* * *

— Дедей, дедей! — огол зере, гуфдиреним,
Ксйки иму э четини офдореним.

* * *

Хьэйфбери сох увэхди,
Муьрдге никисох хэлгъи.

* * *

Гофе бивэхд гвич мегу,
Белкем бисдо гоф дургу.

* * *

Эгер дуй лол сохдениге меслэхьэт,
Десгьошу динж гвич нипою, божэхьэт.

* * *

Э гээд келе мерге више,
Жилгээ мибу тенг гьеммише.

* * *

«Сулейман холинчеси» ниет хэлгь бу
пушотегьо.
У ниете имогьойле бегьем сохдет
космонавтгьо.

* * *

Пэхьливоне бегем игид гуфдире?
Игид уни, ки эй кор хэлгь жун доре.

* * *

Эгер е кор несохдге,
Дуьловоре мибу бегем?

* * *

Сегьмлуй дире соей юре,
Эз терс бисдо зу оворе.

* * *

Гоф мигуют кими гъечи,
Гуйге зугьун гъисди серчи.

* * *

Бивэхд гъисмет туь оморей,
Мере фикир гъони дорей.

* * *

Е одоми хуте гъисдге дуьзди сохде,
Неки эз кес, дуьздирени ю эз хуьшдеш.

* * *

Делхэке ди «руз эхэйрбу»
Усэглэт у чи миhoю.

* * *

Партал гъисди ярашуьгъи,
Эгъуьл инсон, чуьн ишуьгъи.

* * *

Кур гъисдигеш эз чум эбрэгъ,
Гезирени зобу энжэгъ.

* * *

Лэгълэгъэ туь гъичиш меди,
Энжэгъ уре туь гъувот ди.

* * *

Фикир доге э гоф лэгълэгъ,
Гоф мисоху диеш эз эшгъ.

* * *

Лэгълэгъ гофе гъич нидору,
Эну гьемме гъисди буру.

* * *

Гоф зенуьгъо, чуьн тиркому,
Эзунире инсоф нибу.

* * *

Беде доге «руз эхэйрбу».
Эри энущ гюси мибу.

* * *

Э и гюьлом чодре-витогъ зереним,
Чуьн чуллене е вэхд гъуногъ биреним.

* * *

МэгIнигъой ме тегьер гъэнет мибошут,
Эз девр э девр мере угъо мидоруьт.

* * *

Эзу гъич дуьл хиник нибу.
Эвр эн гъово хиник бугу,

* * *

**Кимн мердгьо килэхь менуьт ёново,
Эз чуй сохде келегеди, гу ебо?**

!

* * *

**Е зен, е мерд хуре бисдо,
Дан берекет хуне офдо.**

СЕРНОМЕ

Эз товун эни книг ве автор эну	3
Шегьер ме Дербенд	9
Школей гІэилиме	10
«Туй, кукме, э шегьер оморей»	11
Ошугъ хэлгьи	12
Александр	13
Эри холибофгьой Дербенд	15
Э е жерге	17
«Э тегьер паранде, мипаруьм э асму»	18
Суйгьбет э дерьёгьевоз	19
Мирод деде	20
Себэхьмунде	21
«Гуьлгьой васал пар-парленмиш сохденуьт»	22
«О, догъгьой садсали»	23
Гофгьой бебе	24
ГІэребей зомоне	26
Э догълуьгьо гІэдоти	27
Э мейдуй дигь	28
Мескенсуьз, жовон, гІуьмуьр пучини	29
Шогьир, дусдме	30
Дуьлме уре хосде	31
Ме туйре астаре мигуюм	32
Сабуьрлуьи	33
Суйгьбет дусди	34
«Мебош сурул, инсофе дор...»	35
МэгІни холибофгьо	36
Гъуше хуним мэгІнире	37

«Чуьтам себэхь гъирогъ асму гуьрдге бур»	38
Духдер э сипре хэлетевоз	39
Эйчу	41
Синемиши муьгьбет	42
Мебош гъэгъри	43
Эрз сохденуьм	44
Гуьлзаде	45
Омон, омон!	46
«О, гуьзел, сефгире дегирдей ковре ранг»	47
Биёвош	48
Ниет духдер	49
«Хьол мере туь гурунд дире	50
Думдуме	51
«Бегем тек офире оморем дердименд?» .	52
«Ме яралуь нуьшдем э гъэд савзе богъ»	53
Кур ве рушум	54
Усдо	55
Ме дирем	57
Шори аслан	59
Чорризегьо	60
Дуьризегьо	64

Сергей Изгияев

Обычай у нас таков

На татском языке

Составитель А. Семендуев.

Редактор Х. Авшалумов.

Художник А. Хаджаев.

Художеств. редактор В. Логачев.

Техн. редактор В. Гаджиева.

Корректор З. Семендуева.

дано в набор 9/VI-1977 г. Подписано в печать
6/VIII-1977 г. Форм. 70×90^{1/32}. Бум. л. 1,32. Печ. л.
63. Усл. печ. л. 3,07. Уч.-изд. л. 2,0. Тираж 1000.
Бум. № 1. С 01769. Цена 20 к.

Дагестанское книжное издательство Управления
по делам издательств, полиграфии и книжной
торговли Совета Министров ДАССР. Махачкала,
ул. Маркова, 55. Заказ № 499.

Махачкалинское полиграфическое объединение Уп-
вления по делам издательств, полиграфии и книж-
ной торговли Совета Министров ДАССР. Махач-
кала, ул. Маркова, 51.

Цена 20 коп.

Махачкала 1977

Сергей Изгияев

ОБЫЧАЙ У НАС ТАКОВ

На татском языке